

[H. C. Toff.]

lige afgørelse. Jeg skal gerne tilføje, at vi for vort vedkommende ønsker, at disse midler skal komme de enkelte producenter til gode og helst direkte.

Kirkegaard: Det lovforslag om landbrugets hjemmemarkedspriser, som her er til anden behandling, og som nu kan ventes gennemført, gælder jo foreløbig kun for tre kvartaler, idet disse bestemmelser sammen med andre støtteforanstaltninger, der er gennemført til fordel for landbruget, udløber med udgangen af juni måned 1963. På grund af den korte løbetid har bestemmelserne måske karakter af noget foreløbigt, og det er der anket over fra forskellig side. Jeg tror nu i og for sig ikke, at landbruget skal være ked af det eller føle sig brøstholden derover, idet der jo så bliver tid til at indhøste visse erfaringer, inden en mere langvarig ordning kan gennemføres.

Det, der i situationen i dag er det vigtigste for mig og mit parti, er, at det endelig kan betragtes som afgjort, at landbruget har samme ret som andre erhverv her i landet til at få dækning for stigende produktionsomkostninger på den del af produktionen, som sælges på hjemmemarkedet. På dette område kan der nu ikke være nogen tvivl tilbage.

Lovforslaget er jo en rammelov, og det overlades ganske til landbrugets organisationer i samarbejde med landbrugsministeriet selv at bestemme udnyttelsesgraden inden for de givne rammer. Det er landbruget selv, der skal bedømme både markeds-mæssige og eventuelt andre virkninger af lovens bestemmelser, og sådan bør det også være. I så henseende skal jeg derfor ikke give gode råd, men personlig vil jeg dog anse det for bedst, at der i så lange perioder som muligt — i så lange perioder, som skiftende konjunkturer giver mulighed for — holdes jævne og stabile hjemmemarkedspriser, og så vidt jeg kan se, opfordrer ordningen netop til dette.

At dømme efter de udtalelser, som faldt ved lovforslagets første behandling i tinget, var der for os alle grund til at formode, at lovforslaget nok kunne gennemføres forholdsvis hurtigt, kunne gennemføres, inden tinget blev sendt hjem på såkaldt sommer-

ferie. Men så let gik det altså ikke; der var nogle tekniske problemer vedrørende monopoltilsynet, som måtte klares, og dertil kom nogle politiske vanskeligheder.

Når efterhånden ret betydelige kredse i befolkningen — vel nok særlig arbejderkredse — er ret uvillige over for lovforslaget, er det min opfattelse, at en af årsagerne, måske hovedårsagen, er den, at landboforeningerne sidste år, sådan som vi alle husker det, i foråret 1961, på et tidspunkt, da forhandlingerne om statsstøtte til landbruget ikke var tilendebragt, greb til det voldsomme middel, som et leveringsstop er. Ved den strejke ville landboforeningerne tvinge andre befolkningsgrupper til at understøtte landbrugserhvervet økonomisk. Så vidt jeg skønner, er det bl. a. uviljen fra dengang, der har givet sig udslag i vanskelighederne vedrørende hjemmemarkedspriser, men de vanskeligheder, jeg her har nævnt, er overvundet, og både på mit partis vegne og som landmand vil jeg gerne takke for, at et stort flertal af tingets medlemmer, sådan som det fremgår af betænkningen, vil stemme for lovforslaget.

Som en af dem, der af erfaring kender landbrugets problemer indefra, vil jeg advare mod at tro, at ændringerne i hjemmemarkedets priser løser landbrugets problemer; dertil er de for mangeartede og for komplicerede. I et par bemærkninger om disse problemer vil jeg prøve på at fatte mig så kort, som jeg nu kan.

Som et hovedsynspunkt vil jeg da fremhæve, at vi inden for dansk landbrug driver rovdrift på de unge selvstændige landmænds kræfter. Det går til på den måde, at når en landejendom skal sælges, er der altid en køber, der vil give, skal vi sige ca. 50 pct. over ejendommens brugsværdi, altså mere, end den kan forrente. Vil man købe, må man betale ikke bare, hvad ejendommen er værd, men hvad den kan blive værd i en dygtig mands besiddelse i løbet af nogle år. Ved enhver handel kapitaliseres de seneste års fremskridt, det være sig af faglig, teknisk eller skattemæssig art, sammen med de fremskridt, som man venter i de nærmest følgende år. Sælgeren tager fortjenesten, medens køberen står tilbage med store forpligtelser. Enhver ny ejer — og her tænker jeg i særlig grad på den unge generation —